

﴿ كتاب الوصية ﴾

﴿ اثر آخوند احمد شاکر سیندوکفی وکندو مصارفیله ﴾

باصمه اولنمشدر قزنده دومبر اواسکی ننگ باصمه خانه سنده ۱۸۹۷ چی یلده

بو کتابننگ باصمه سنه رغصت بیرلدی سانکی پیتر بورغده ۱۵ چی نویابرده

۱۸۹۷ چی یلده

Дозволено цензурою С.-Петербургу. 15 ноября 1897 года.

Типографія Б. Л. Домбровскаго въ Казани.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه ورسوله محمد وآله اجمعين وصيت مالغه متعلق اش بولدقندن مال كسب ايتمك نصل مشروع اولدق وصيت احكامندن اول بيان ايديب صنكره وصية كاشوع ايديلم شرعا مال نك بار لغى في عد ذاته ايندگو وياوز اشدن سانالما سه ده فايديسى اولان اشكه توغرى حرکت ايديار كه ضرر لي اولان اشدن يراق بولور غه وسيله اولوب مالي اوليان كشي هر تلاكنى اشلاي آلمايوب عروم قالدق سببدين همدي جناب حق مالي تفضيل واولاده تقديم ايديرك المال والبنون زينة الحياة الدنيا (١) ديو بيوردي .
 كذلك نبينا صلى الله عليه وسلم ايندكو كمسه لرگا مال نك بار لغن مدح قلوب بيور دي لركه نعم المال الصالح للرجل الصالح (٢) ديب . دغى صله عرم ، واداء امانت ، واستغنا عن الخلق ايجون مال هجبت ايتيمان كمسه ده غير يوقدر آخري زمانده دين صاقلامق مال ايله اوله چقدر ديو بيور دي لير . وهم سلف لردن المال سلاح الموعمن هبيء للفقير الذي يهلك دينه ديب منقول اولديغى كبي اتجروا واكتسبوا فانكم في زمان اذا احتاج احدكم كان اول ما ياكل دينه (٣) ديب هم منقولدر مصالح دنياويه ايجون مال عقلا وشرعا حاجتدر چونكه بيغمبر مر عليه السلام دنيا و آخرتده راحت وسعادت ايله تورماق مزي اشاره ايديب بيور دي لركه ليس غير كم من ترك الدنيا للاخرة ولا الاخرة للدنيا ولكن غيركم من اخذ من هذه وهذه (٤) ديب

(١) مال وپانه لردنيا ترك كشي نك زيفتيدر

(٢) ايندگو مال ايندگو ايركه نه خوش اشدر

(٣) اولكسي نك ترجمه سي مال مومن نك سلاحيدر حاضر لركز اول مالني دينگه مودي اولوچي فقير لكدن صاقلانوب اينكچيسي نك ترجمه سي تجارة ايدينكز كسب قيلنكز چونكه برنكز محتاج بواسه اول دينون اكل قيله تورغان زمانده سر .

(٤) سز نك ايندگو نكز دنياي آخرة ايجون ياكه آخرتني دنيا وچون ترك قيلديغي دكلدر اولن سز نك ايندگو نكز بودنيانده هم آخرتندن ده اخذ قيلنكز نكزدر .

حاصل کلام مال صاحب بنی عبادت بن اللہ رضالقنڈن مشغول ایتھدی حالک نہ قدر کوپ اولسہدہ
 کوزل شیر • بو عالمده مالدن آرتق قلبه قوه ویرن فقر دن آرتق قلبه ضعف ویرن بر شی
 یوقدر حکماء قله المال وکثرة العیال نعوذبالله من ذلك الحال دیدیلر • قوه ضعف فقط امور
 عادیه اولوب فقر دغی اضطرار یدر فقر اختیاری بشقه در فضلاء و حکماء نیک نصیحتلر یده
 اوندولمسون انسان مالنک مالکی اولسون • ملوکی اولماسون • ودغی بو مالنی کسب
 و تحصیل بعدنده مصالح دنیا و آخرتکده صرف ایتوی حسن ایتدی کیبی اسراف ایتوی شرعا
 هم مذمومدر • بونکه دلیل حق تعالی نیک ولاتبذر تبذیرا ان المبذورین كانوا اخوان الشیاطین (۱)
 آیتی ایله ولاتوعتوا السفهاء اموالکم الی جعل الله لکم قیاما (۲) آیتنده کی اشارت یدر •
 بو آیتده حق تعالی مالنی سفهائغہ ویروب ضایع ایتودن نهی ایتدی گرچه کنندی زوجه سی
 و باشقه عیالی اولسده مالنک ظاهری و معنوی محافظه سی هر کم گه لازمدر معنوی محافظه سی
 حق الله نی ادا قیلماق هم مال محبتده افراط ایتمالی صنکره مذموم اولان حرص و طمع باش
 کوستر ماسون هم حق تعالی حال حیاتمزه حاصل ایتدی کی مال مزی اسراف و تلف ایتودن
 صاقلارغہ عقل و یردی چونکه عاقل کسمه مالنی مصالح دینه سنه ما امکن صرف ایتوب مصالح
 دنیاسنه هم حاجه مقداری صرف ایتلر •

دغی الله تعالی قایدہ صرف ایتو سعادت اخرویه گه سبب اولدقنی بلدر ب انواع عبادت
 مالیه لردن واجب سنه مستحب اولان اشلری قرآن ایله همده پیغمبر من علیه السلام غه
 وحی ایله بیان ایتدی هر قایوم قران گه هم نبینا صلی الله علیه وسلم نیک حدیث شریفلرینه
 کوز و قول قلمزی صالحه یاکه موندن معذور اولوب علمانک کتابندن قاراساق بلیمک
 میکندر • موندنده عاجز اولدق موندہ علمادن صوراب بلیمک بارچه مزه لازمدر • حال حیاتمزه
 مالنی ضایع ایتودن صاقلامق اوزر مزه لازم اولدق کیبی وفات اولدق موندن صونک وارثلر
 صبی اولوب مال ضایع اولماق احتمالی اولدقده اقر بادن یاکه غیر لردن بر امین کمسنه فی
 مالنی صاقلاب حق ایالرینه وقتی یتکاچ ویرور گه وصی عام ایتوب یعنی وفاتمندن صونک
 منم مالمنی اور نینه صرف ایتوب وهم بارچه اشلار منی تمام ایتار گه قائم مقام قیلدم دیب

(۱) بصرف المال فیما لا یتبغی و اتفاقه علی وجه الاسراف قاضی بیضاوی
 (۲) الله تعالی حیاتمکز نیک قیامنه سبب قیلدیغی ما لیکر فی سفهائغہ یر ما نکر

طاب شرب قویماق لازم ایدکی هم اصول شرعنا اوزره علما و مجتهدین طریق اوگراتوب
 قوید قتری بزله الله تعالی نك فضل و رحمتندنر بارچه من مالک اولدقمن قدری عبادة
 مالیه لر ایله و جوباً و نافلة الله تعالی طرفندن قوشلمش اولوبن حق الله ده تقصیر اوزره اجلمری
 یراق فکر لب قالمز مال صاعبی اولوب ترك اولدقمن وقت خلاف نفس الله رضاسنی اختیار
 ایتارگه مبتلی اولوب قایوساعت جان تندن چقسه مال وارنلر حق اولوب وفاة اولعان کشی
 مالنی اوزنی نك سعادة اخرویه سی اوچون قرداشلرینه و باشقه ایندگواشاره تبرع قیلورغه
 حق بولماسلقی قیاس شرع مقتضاسیدر و لکن طول امل ایله مغرور اعمال اخرویه سنه
 مقصور اولدقی حالده مریض اولوب اولم آلدینه کلدکک قورقوکلوب عبادة مالیه خصوصن
 اوزغان زمان اولدقی تقصیر اتنی کامل یرینه کلتور اوچون وفاة اولسه مالی ایله کندی
 تله دکنجه اش قیلورغه محتاج اولان آدم لره حاجت لری مقداری و فاقتر لری بعدنک مالکیت لری
 قالدرب خلاف قیاس الله تعالی نك بزله اولان فضلنی بیان ایدب پیغمبر من علیه السلام

کتاب الله ده مذکور اولدقندن ماعدا ان الله تعالی تصدق علیکم بثلث اموالکم فی اخر
 اعمارکم زیاده لکم فی اعمالکم تضعونها حیث شئتم یا که حیث اصبتم (۱) دیو تفصیل بیان
 ایتدکی سند لر ایله مروی اولوب دخی او شبو معناده فی الجملة باشقه عبارة ایله ده مروی دره
 وصیت بعض آدمگه واجب بعض گه مستحب ایدکنی هم کم فائده سنه قلی اورنغه وصیت
 ایتارگه مالنک نه مقدارنی وصیت ایتارگه حق بلر دخی نه مقدار ممکن ایدکنی فی کیفیتلی
 شهادت قیلورغه کیراک ایدکنی مجتهد و علمانک بیان ایدوب قویمش لرندن فی الجملة لسان
 ترک اوزره بیان ایدب الله تعالی نك بارچه مرغه عام اولان صدقه و رحمتندن وفاة اولان لر
 هم قالدرب کمسنه لر فائلر لنماقنی رجاء ایدوب شروع قیلدق

وصیت دیدکمز شریعتده بر آدم اوزینک مالنی اولینه قوشب غیر کمسه که تملیک ایتمکدر
 یعنی من وفاة اولسام فلان قدری مالم فلانغه دیمک کبی تبرع طریق برله •
 بو وصیت ایتمک شریعتده مستحبر • اکر اوزرنک کشی حق بولسه امانت کبی شاهد سر
 بولغان بیره چکی کبی دخی حق الله دن زکوة ، صوم ، حج ، صلوة یعنی نماز روزه کفارة
 و قدیله لر کبی اولدقده واجبدر •

(۱) الله تعالی سز نك فائده نکزه تفصلاً مالکنوزنک اوجدن برنی اخیر عمر نکزده صدقه قیلدی سعادة اخرویه نکزه سبب اولان
 اعمالکنزی آر تدر ماق اوجون

وصیت نك شرطی وصیت ایتوچی نك ملك نما گه اهل بولماقی . آنك فایده سنه بیرلش نك
هم اهل بولماقی یعنی وارندن غیرى كمسنه بولماق وارث بولدقده آندن غیرى وارثلر
وصیت ایتلمش صومه نی اوز رضالت لری بره بیرسه لر گنه جائزدر چونکه الله تعالی عامه ناسه
هر حق ایاسینه حقنی تعیین ایدب میراث خصوصنك آچق نص قرآن بره معلومات ویرکاندن
صونك بنده نك بعض وارثکه اوزندن صونك نه مقدار مال ویرور گه تعیین ایتما گه حق
اولمادقندن بشقه وارثنك اجازتندن بشقه جائز اولماس وصیت ایتلمش نرسه ملك
بولور غه قابل بولماق .

حکمی آنك فائده سنه ایتلمش کشی ملك ملك ملك جدید بره ورثه لری کبرک بای بولسون
کیرک فقیر بولسون وصیت فی مالنك اوچدن بر دن کیمراک ایتماک مستحدر مالی آز بولعان
کشى وصیت ایتماسده بولور مالی کوب کمسه گه مالینك اوچدن برندن آرتق ایتماک
جائز اولماس اگر بالغ اولان وارثلر کند ضرر لرینه راضی بولوب میراث نك اوچدن برندن
زیاده اولان وصیتی ادا قیلسه لر جائز بولور .

موصی له یعنی آنك فایده سنه وصیت ایتلمش کمسه گه ملك ثابت بولور قبول قیلدم دیماکی
بره کیرک قبض قبلسون کیرک قبلماسون .

وصیتنی ادا قیلور عه قبول ایتوب اوستینه آماق اولوع خطر لی اشدر امام ابو یوسف حضرتى
وصیتنی قبول ایتماک اول مرتبه ده خطا اشدر ایکچی مرتبه ده خیانت اوچچی مرتبه ده
اوغرلق در دیمش . بعض علما حضرت عمر رضی الله عنه اگر بر او گه وصی اولسه تولا وچن
قوتلماس ایدی دیمش لر خطر لی اولدق کبی اجریده ضرر ایدکی انا و کفیل الیتیم کهاتین فی
الجنة حدیث شریفندن معلومدر خطر گنه دیب بلب هیچ کم قبول ایتماسه کلمه حاجت اشلری
اهمال ایتماک لازم اولور .

وصی لر اوچ تورلی در برسی امین همده علم ایاسی بولوب اوزینه نیدر قوشلوب قبول
ایتکان شونی ادا قیلماعه قادر اولور قاضی موندای بولعان کمسه نی وصی لقدن توشرماس .
ایکچی سی امین بولورده هر مسئله نی بلمگانلکدن اوزینه یوکلانگان اشنی اوتاودن عاجز
بولور قاضی بونکه بریار دچینی قوشار یعنی بصیر تلی وصیلق مسئله لر نی بلکان کشینی
قوشب بر گه ادا قیلور لر اوچچی سی فاسق کشی بولور یا که دین سز یا که قل کشی بولور
قاضی بونلر نی عزل یعنی توشورور اور نینه یخشى بصیر تلی کشینی قویار .

برکشی بر کمسه نی اوزی صونکنده اشلر نی ادا قیلور عه وصی ایتما گه تلاسه شاهد لر

حضورنك آنكاخطا بسوز لب شول مجلسك يارلوب وصى لغنى قبول ايتوچى هم كندى اوزى گنه
 ياكه بر شريك برله التزام ايدب اوستينه آلدقينه ال امضا ايتار گه تيوش . اگر مستحق
 اولان كمسنه غايب اولوب يراقده اولعان كمسنه يحشى معقول كمسه بولوب يراقده بولدقندن
 حاضر ايتمك ممكن اولماسه ۹ نچي ملوده ايتلكجه ممكن اولور . هنا ستر را قالو
 وصى ديدكمز عامه لساننك ابيكون دير لر بونى ميت اوزى تعين قيلماسه ورثه لر صبى اولدقن
 وصى نى تعين قيلماق اول محلك قاضى سنه لازمدر زمانمزه اوشبو مملكتمزه ده قانون شاهيه
 اهالى قريه نك بو خصوصى جمعيت مجلسه طابشرلوب آنلرنك عادتى فقط اوز قريه لر نندن
 كم گنه بولسه ده جائز كور لب همده تعين قيلنغان كمسنه يتيم مالنى نصل نه كيفيتلى صاقلارعه
 هم انفاقده تربيه ده اداره معاش امورنك نچيوك اش قيلورغه نه شريعت اهلى علماء طرفندن
 نه ده قانون شاهيه چه تنظيمات بيرلما دكندن صور اشلرده امى آدملرنك اشى شرع و نظامه
 تطبيق قيلندقه مستقيم اولماق ممكن اولما دكندن مال صاعبى اولان غصوصا صبى لره
 قالدروچى كمسنه گه توبانده يازب كور گلز دكمز كى بر اشانچلى آدمنى حاضر قلوب
 وصى عام ايتوب يعنى اوزى صونكنك آيروب يارلمش اشلرنك بارچه سنده تصرف قيلورغه
 قوشب يازارعه تيوش بو وقتده وفاتندن صونك ابيكون ديب كشى صايلاماعه حاجت ايرمس
 وصى عام ديدكمز بو يورطلدوشه بير يكل شچيك دير لر روسچعه ترجمه ايدب اشهاد محكمه سنه
 ياكه صومه سنه قاراب شول محلك محكمه سنه اشهاد قيلنسه ياراي اگر قيلنماسه ده شاهد لر دن
 صور الدقن شاهد لر ايتدى ايله عمومى محكمه لرده اعتبار ايتلوب شونكه بنا قلوب اشى قيلننه در .
 بر كشى بر كمسنى وصى ايتسه وصيت ايتوچى ترك وقت هيچ سوز ايتماى تيك تورسه
 وصيت ايتوچى وفاة بولغاچ اختياري بار تلاسه قبول ايتار تلاسه رد قيلور اوشندا ق وصى لقعه
 مستحق اولان كمسنه غايب اولسه وصيت ايتوچى وفاة بولغاچ خبر اير وشدكده اختياري بار
 تلاسه قبول ايتوب اصول شرع اوزره ادا قيلور . قبول ايتوب مباشرة ايتكندن صونك غير
 بيان ايتوب قاضى حكى برله چقما دقده كندى تلاك نچه اشنى اهمال ايتوب وصى لقن چقماز
 ولا تقربوا مال اليتيم الابالتى هي احسن
 وصى عه يتيم مالى برله سودا قيلماق درست بولور وصى عه اوزى اوچون يتيم مالى برله سودا
 قيلماق درست بولماس . اوشندا ق ميت مالى برله اگر سودا قيلسه فائده ايتسه رأس
 مالنى تولار فائده سنى صدقه قيلور .

وصی یتیم نك مالنی قرآن ، علم ، ادب ، اوگراتور گه صرف ایتسه صبی آنما صالح اولسه .
درست اولوب مونك اوچون وصی ثوابلی اولور .

وصی صبی نفقه سی خصوصنده ایرکنلك قیلورعه تیوش اسراف ایتمای طارلق قیلمای
توتارعه تیوش مونك مقداری صبی نك مالینه قاراب اولور صبی بایلردن بولسه بایلر
وراصحودی بایلر تربیه سی برله تربیه ایثار .

یتیم نك خدمتی اوچون یورگان وقت صبی مالندن راصحود توتو حاجت لابدی بولغان
اشلرده درست کورلمش مگر اختلاف برله کما قال الله تعالی ومن كان غنيا فليستغف وان كان
فقيرا بالمعروف فلْيَأْكُلْ (۱)

اگر وصی اولان کمسنه مالنی صبی لرعه نفقه گه صرف ایتوب بتور سه مال تمام بتکاچ
مونك صونکنده میتدن برکمسنه آلاچاق دعوی قیلوب اثبات ایتسه قاضی حضورنده
اصی تولارمی اوز آنچه سندن بو غصوص کتابده مذکور دکل جواب بو مسئله تفصیل
وزره بولورعه تیوش اگر وصی بو صبی لرعه قاضی قوشوی برله صرف قیلغان بولسه
اوز نهن تولاماس اگر قاضی قوشوندن باشقه صرف قیلغان آشاتقان بولسه تولار .

وصی اگر وصیتنی اوز مالی برله یورتسه وصیت بنده حق اولسه میت مالندن شول قدر
آلور اگر وصیت حق الله اولسه توتقان آنچه اوچون آلورعه بولماس هر حاله میت مالندن
شول قدر آلور دیگان سوزده بار فتوی شونکه دیمشله اوشنداق اوز آنچه سی برله میتنك
بورچنی تولاسه اگر توله دکنی اشهاد قیلسه شاهد لرنك حضورنده ادا قیلسه اوز آنچه سنی
الله رضالقی اوچون صرف قیلغان بولماس .

اوشنداق اولوغ وارث آشاو نر سه سی یاکه کیوم لك صبی عه آلسه اوز آنچه سندن مونی
الله تعالی رضالقی اوچون صرف ایثکان بولماس ترکه دن آلور .

وصی عه صبی نك فطر صدقه سنی بیورور گه تیوشدر صبی مالندن . هیه صبی مالندن
امام اعظم عندنك قرآن چالماق تیوشدر اگر صبی بای بولسه امام اعظم و امام ابو یوسف عندنك .
مدعی دلیل برله میتده یاکه شوشی باله ده حقم بار دیب دعوی قیلغانده شو عینده وصی
کندسی گنه مصالحه قیلورعه اقتداری یوق قاضی نك قضاسی سبقت قیلمایچه

مرض موتنده انسان نك هبه سی درست بولور حکمی اوچدن بردن معتبر اولور مرض موت
دیب مریضنك موتی احتمال غالب بولغانعه ایتور لر دهی تفصیل اجل سر حاوی اکثر اولم

(۱) وصی فقیر اولدقده خدمتی قدری صبی مالندن آشامانی رحمت ایدکی هیده صبی بالغ اولوب عقلی تجربه ایدلکدن سنکره
شاهد لر حضورنده مالنی طابشوماق لازم اولدقی وابتلوا الیتامی العدان باشلا تمام ایتنك حکمی در

قورقوسی اولدیغی حالده غسته ایرکشی اولوب یورطوشنداعی عاتون کشی اولوب
 یورط اچنداکی مصلحنی کورماکن عاجز اولوب بو حال بریلعه بارمایوب وفاة ایلیه
 کورکصاحب فراش اولسون کورک اولماسون اوشبو حکمدر و اگر مریض نک مرضی تمتد
 اولمایب دائما بر حال اوزره برسنه کیچسه اول مریض نک مرضی مشتمد اولوب عالی متغیر
 اولمادقه صحیح حکمنده اولوب سلامت کشی کبی بارچه سالنده تصرفه حکمی بولور
 مریض نک تبرعاتی هبه صدقه و ما اشدده ثلثدن معتبر اولوب واجب ترک وقتده تسلیم
 ایله قبض قیلغان صورتده گنه قبضی تمام اوله تورعان نرسه لرده گنه درست اولوب موهب له نک
 قولینه تسلیم اولنمای قالسه باطل اولور بلمک لازمدر مریض نک هبه سی عقد اهبه در وصیت
 دگلدر ثلثدن معتبر اولماق معنی وصیت اولدیغی سببندر ورثه لر حق متعلق اولدیغندن
 شریعت آنکا اختیار قیلغان مقدار یله یعنی اوچدن بردن تلاکمی اورنعه صرف قیلورعه حق یاره
 مریض نک تصرفی وصیتنی یور تو خصوصنده قسمت وقتنده بصیرت اهل لرینه بها تعین
 ایتدرب شونک اوچدن برندن معتبر اولور.

وصی عام تعین ایتدکده بویله یازلور

بسم الله الرحمن الرحيم هذا ما اوصى به اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له لم يلد ولم
 يولد ولم يتخذ صاحبة ولا ولدا وان عمدا عبدا ورسوله وامينه على وحيه صلى الله عليه وسلم
 وان الجنة والنار حق وان الساعة آتية لا ريب فيها وان الله يبعث من في القبور متضرعا الى
 الله تعالى ان يتم عليه في ذلك نعمة وان لا يسلبه ما وهب له وما امتن به عليه حتى يتوفاه الله فان
 له الملك ويديه الخير وهو على كل شيء قدير .

اهل اولاد واقربالرمه وامر مه اطاعت قیلعوچی لره حضرت ابراهيم عليه السلام کندی اوعلینه
 وصیت ایتدکجه ان الله اصطفى لكم الدين فلا تموتن الا وانتم مسلمون مضمولچه الله تعالى دن
 قورقمق و انواع طاعت و عبادته ملازمت ایله یاشرون واشکاره ده الله تعانی گه اطاعت
 و انواع معصیتدن اجتناب و دین اسلامنی قائم قیلوق برله وصیت ایتامن

چی سنه چی ده بن: ابن: عقم تنم سلامت جمیع تصرفاتم یوردکی وقتنده فلان قریه ملک
 امانداسدن فلان ابن فلاننی کندم الله تعالی نک عدلی اولان موتم صونکنک حقوق اربعه عمی
 اصول شرع اوزره ادا قیلوب جمیع ترکه منه تصرف قیلورعه حال حباتندن قائم مقام ایدب
 وصی عام ایتدم کندم اوشبون یازب توباننده یازلعان شاهد لره اشهاد قیلوب هم عمل امامینه
 امضا قیلدرب اول هم قبول ایدب امضا قیلوب بر نسخه یورطمکیر نسخه وصی نک قولینه قالدردم

(ثلث) میراث نک اوچون بری (و اهب) هبه قیلورچی (موهب) آنکاهبه قیلنمش

بر نیچی حقم

تفصیل اولنه تجھیز و تکفین امرنده اسرافده هم بیک طارلقده قیلما ی مسنون اولان اجره
وصدقہ لر نی ورثه لر و احباب لر معرفتی و مشاوره سی برله ادا قیله سن

۲ نیچی حقم

حین وفاتمه نه مقدار بیره چکم قالدیسه حق ایالری برله سوز لاشب مالم یتسه بیروب اگر
یتسه عندر ایتوب یتکان مقداری بیروب رضالق لر نی طلاب قیله سن آلاچاقلرم دفتر ام ایله
مکن اولسه تمام آلتوب و الامصالحه قیلوب اتمام قیلورعه خیر قیلدم
ودیعہ امانت کبی کشی ملکی اولعان نرسه لر نی تسلیم ایتکای سن تکلیفات ایک نیچی حقمن
اوز زرده حقوق الله دن زکوة، صوم، کفارة، حج، وما اشبه تکلیفات شرعیه دن بررسی
قالسه ثلث مالم برله وصیت قیله سن ادا قیله سن

۳ نیچی حقم

وسعت مالیه اوز ره وفاة اولسام ورثه لر م برله مشاوره قیلوب (۱) کتاب لر می خیر لی کمسنه قولنن
قالدرب دعی (۲) اوز م صوتکنده ثواب اوچون صدقه جاریه ایذب فلان صومعه توشرب
اساس دینی و دین تعلیمی اوچون مدرسه ینا قیلوب هم بقاسنه نیچوک مصاحت بر نرسه
وقف ایتوب خدام لر آلیق وظیفه تعین قیلوب متولی قولنه یا که دولت بانقه سنه می محکمه
اسلامیه معرفتی برله اش قیلماغه سز نک رأینکزه تفویض قیلدم

۴ نیچی حقم

مالم تقسیم ایتلسه اهل اولاد منک کندی لارینه منفعتلی و مناسب اولان شیرلی بیروب کچک لر
قالسه علم و ادب اوگر انملک رینه سعی و غیرت قیلوب حالت رشد لرینه چه مترقب اوله سن کندی
اولاد من عصبه اولمدقن صاحب خراج ایله معامله قیلنه حاصل کلام فلان قریه لک فلان ابن فلاننی
امین بلد کممن مشافهه اوشبواشلی ادا قیلورعه کندی قبول ایتدکی ایله وصی عام ایتدم و وفاتم
بعدنده متصرف اولماغه حال عیامتدن قائم مقام قیلدم اگر حاجت بولسه معاون تعین قیلورعه
همده استبدال قیلورعه اختیار نی النه و یرب بن فلان ابن فلان کندم یازب ال امضا ایتدم
موندن صونک تبدل احوال اولوب یازمق لازم اولان اش اولدقن کندی قلم اولان یازوغه
هم شاهد لر قانون شرعه مابین اولمدقن اعتبار ایدلور

بن قلان فلان اوغلی فلان نک وصی عام ایتدکنی قبول ایدب نیدر یازعانی تمام ادا قیلورعه
اوز ره التزام ایدب سو عنتم اجری مشروط اولمایب امضا ایتدم
فلان نک فلاننی وصی عام ایتدکی حضور مزده اولوب معلوم اولدقندن شهادتمه فلان
قریه لک قلان فلان اوغلی ال امضا ایتدم

(۱) کتاباری اولان کشی بوماده نی ذکر ایدر

(۲) اگر کوب دولت یاسی آدم برله بوماده ذکر ایتلسه بیک مستحب اشدر

محلہ امامی فلان بن فلان فلان اوجلی فلان نك فلان فی وصی ایتدی حضور من اولب موافق
 شرع اولدقندن ال امضا ایتدم

کتاب وقف

کندی وطنن اولان ملکتمزده اهل اسلام آزدگل هم بارچه فقیر اولوب اغنیالریک یوق
 دگل همک مرتبه علمیه سی عالی آدلر ده یوق دگل ایسه ده جهان دین متیقظ حکیم و ذکی آدلر
 بولندیغندن عامه اسلام نك ترقیاتنه دائر کلیتلی اثار خیریه لر مثلا وقفلی مسجد لر
 اولوع مدرسہ لر داوم بقاسنه دائر مدرس معلّم لره آیلق وظیفه لر تعین قیلوب دینمزدہ
 مشروع وعجوب اولان صدقه جاریه نك قانون کل سی اصولنچه و قفلر برله انشاء ایدلش
 مسجد مدرسہ تکبہ و شفقت خالہ لر بولمادقی نك سببنی فکر لب قارالدقده حکیمانہ و متیقظ
 ملت پرور آدم لر غایت آرزوهمده منتشر اولب اتقاق تعاون تشاور اوزره هیئت اجتماعیه
 تشکیل ایتما دکلر مزدن ماعدا مانع کورنمای هر قایل دوام سزلق اوزره علوم معارف هم مال
 برله دین ملتک فی الجملة خدمت ایتکان بولسه لره جزی حرکت اتقاق عنہ اولدقندن
 لایوعدی الانفرادالی مایوعدی الیه التعاون والاتحاد (۱) دیدکلری قضیه جمیع ادیانده

مذکور اولب بزم امتنزه حق تعالی تعاون و اعلی البر و التقوی دیو بیوردقنی بلگان
 اولسه لره اوزغان زمانه ابناء جنس مردن موجبچه عمل ایتدکلرینک اثری ایکی اوچ اورندن
 غیریکوب جمعیت بشریه اولان موضع لره کورنمایب اوزغان زمان کوب مالعه مالک
 اولان آدم لر اولوبده اسلام رسمی اوزره مسجد مدرسہ معلّم و مدرس لره وظیفه لر تعین
 قیلنغان تنظیمات ایله اثار خیریه لر قالمایب کان لم یکن شیاء اولوب مال لری هم فانی
 اولدقی غایت تأسفلی حالدر

حاضر حال حیاتنه هم کیلاسی مال ایالرینه مأمور اولان عبادة مالیه لازم اولان شکرانه لر نی
 ادا قیلماعه موفق اولدیغی کمسنه لر دار اسلامده اصول شرع اوزره صدقه جاریه نك قانون
 کل سی اولان فایده سی عامه مسلمین که قاله تورغان طریق ایله توزلمش و فقیه یازوی برله
 متولی لر قولنده بنا قیلغان مسجد و مدرسہ لر تعبیری هم خدام لرنک آیلق معاشی مدرس
 و معلّم لرنک وظیفه سنی تعین ایداب تنظیمات لر برله قالدر ماق سنه سنه اولوب سنه

قدیمه طریقه مرضیه ایدکنی ، عامه ناک فائده سنه حیاة ابدیسنه سعی ایتمک ناک الله تعالی که
 سوکلو اش ایدکی ابناًجنس من ناک یتشیمان ونقصان کلن امور لری اوچون متاً لم اولماق
 وهم یکدیگر منی برک قیلماق عامه مسلمین مصاحتینه اهتمام ایتمک و کور تمک خصوصاً ناک
 المؤمن کالبنیان یشد بعضه بعضاً (۱) دیوبیور دقنی بیعبر من دن صحیحین روایت ایدلر .
 من اصبح لایهتم بالمسلمین فلیس منهم (۲) دیوبیور دقنیده روایت ایده لر هم السنه علماده
 مشهور غیر الناس من ینفع الناس (۳) دیومروی ایدکینه بنا بعض من مال بره بعض من بدن
 وقوة بره اوزر من لازم اولان خدمت منی ادا ایتمساک اثری ظهور ایدوب بو خصوصه نبینا
 صلی الله علیه وسلم بشاره بیردکی کبی اجر لره مستحق اولماق ایدکمر کتاب سنتنک مدلولیدر
 ناس لفظی کند من دن مقدم و حاضر و کلاچکده اولانلری شامل اولان لفظدر مقدم اولانلره
 مرحمت دعا بره یاد قیلماق کبی زمانم زده و کلاچکده اولانلره مرحمت عامه مؤمن ناک
 فائده سنه اولان اساس دینیه لمرسه و تکیه و شفقت خانلر بنا قیلماق کبی مال و بدن وقوة لر
 بره مرحمت ملتکه خدمت کبی خیرات کلیه منقطع اولسه بار چه من عوام ناس کبی کند منفعت
 جزئیه و شخصیه لمره کنه سعی ایتکوجی بولوب قدیم الایامده اولدق زمان فتره کبی
 قالمقلری طبیعیدر و بالجمله تعاون تناصر حق تعالی که سوکلو اش اولوب عقلاً ممدوح قدیم
 الایامده اولان انبیا و حکما و عقلا طرفندن علی الدوام نصیحت ایدلوب قایو طائفه ده اجتماع
 اتفاق تشاور تعاون تناصر ایله کرک امور دینیه کرک دنیاویده اولوب ترقیات تجار با بار چه ده
 معلوم اولوب کافه ناس و بار چه ملت صاحب لری عمل قیلمشلر امور دینیه ده مرحمت اجتماع
 اتفاق تعاون تشاور ایله مأمور اولدقمر کتاب ، سنت بره ثابت اولدق اوچون دین اسلام ایله
 مشرف اولانلره تعاون تناصر خصوصاً بار چه ملت اهلندن زیاده اهتمام ایتمک من لازم در شرع من
 بره مأمور اولدقمر من موجب علماً و مجتهدین کور کور دکی طریق ایله اساس دینیه لر اوچون
 بعض من حال حیاتم زده تبرعات منی تمام ایدب حیاتم زده میسر اولسه وصیت ایدب وقف لر
 بره ملت خدمت و اعانت ایتمک عایت غیر لری اش اولدقندن آثار اسلام صدقه عجاریه قاعد
 کلیه سی اولان وقف ذک کیفیت و احکام منی فی الجملة بیان ایتمک مناسب کور لدی

(۱) دین اهلنی ناک مثلی بنا ناک کوب آعاچاردن ینیوب یکدیگر ینه باعلو نرت ایواسعی آلوب فایده و یردکینه نظر اولسه آجق بلنور

(۲)

(۳) آدم ناک خیر لوسی جمله که فایده استه گوجی کمنه در

وقف نك تعريفي ، وركني ، وسببي ، وحكمي ، وشرایطی بیان اولنور ابوحنيفة عندندہ
 تعريفي حبس العين على ملك الواقي والتصديق بالمنفعة على الفقرا اوعلى وجه من وجوه
 الخير بمنزلة العواری ترجمه واقف كند ملكنده عين في حبس ايتماك و فقرايه منفعتي
 على وجه الخيرات تصديق ايتيكدر .

وقف نك ركني وقفه دلالت ايدين الفاظ خاصه در .

وقف نك سببي دنيا ده ترك كمسنه لرنك محبوب اولوب آخرتن طلب قربت وزلفي در عقارني
 وقف ايتماك مشروع ايديكنه دليل اصحاب رضی الله تعالى عنهم دن جماعت رجال ونساء وقف
 ايتدكلرنی ابن همام وقف خصافه مذکور ديوب حضرت عمر رضی الله عنه نك كندی ارضنی
 وقف ايتدكنی بيغمبر من صلى الله عليه وسلم نك كندی ارضنی وقف منفعتنی ابن سبيل لره
 صدقه قبلدقني هم حضرت ارقم ابوبكر مكه ده اولان دارني هم سعد ابن ابی وقاص مدينه ده
 اولان يورطنی و عثمان وعلى و عمر بن العاص رضی الله تعالى عنهم وقف صدقه ايتوب نسكه لری
 برله لاتباع ولا تورث ديوقالدر دقلرنی اوشنداق روايت ايتمشلر امام اعظم حضرتلری
 وقف ايديلمش نرسه عقار اوله قني لازم كورب امام محمد حضرتلری حضرت خالد نك كندی
 درعنی هم فرسنی اوشنداق طاحه رضی الله عنه درعنی في سبيل الله هم بعض صحابه اساكه لرنی
 وقف ايتدكلری مروی اولدقندن كتاب قرآن كبی منفعتنی باقی اولان غيری اسباب معاشدن
 تعامل ناس اولان نرسه لرنی وقف ايتماك في طريق استخسان اوزره جوازينه ذاهب اولدقينه
 بناء هم امام شافعی حضرتي مطلقا جائز ايديكنه ذاهب اولدقني ايله بارچه ديار نك علماسی كتاب
 قرآن امثالی منفعتنی في الجملة باقی اولان نرسه لرنی وقف ايتماك مشر وعيتمنه قائل اولوب شونك
 اوزره عمل قيلماق ني مستحسن كورد كندن توارث اولوب قالمشدر .

وقف نك حكمي امام اعظم عندندہ صيرورة العين محبوسة على ملكه بحيث لا تقبل النقل عن
 ملك الى ملك والتصديق بالغلة المعدومة متى صح الوقف در يعنى ابوحنيفة رحمة الله عليه عندندہ
 وقى واقف نك ملكندن چقمايدر موتينه تعليق قيلسه ياكه حكم حاكم سبقت ايتسه آنچه شوصورتك
 واقف نك ملكندن چقاراما مين عندندہ زوال العين عن ملكه الى الله در
 يعنى امام محمد عندندہ وقى واقف نك ملكندن مجرد قول ايله چقار امام ابويوسف عندندہ

واقف وقفه بر متولی نصب ایدب و قفنی آنکا تسلیم ایدر سه اول زمان ملکندن چقار .
 وقف نك شرطلری اون ایکی در اول عقل - واقف عنون بولماس ۲ چچی بلوع - صبی بولماس
 ۳ چچی عربیه - قل بولماس ۴ چچی قرابه فی ذاته - بیعه و کنیسه یه وقف اولنماز ۵ چچی عین
 توقیفده وقف ایتدکی اشیا ن مالک اولماق ۶ چچی وقف سفاهة یادین حسبلی وقفندن مجبور
 بولماس سرتلق ۷ چچی عدم جهالة بعدود الموقف ۸ چچی وقف منجر بولور - معلق بولماس
 ۹ چچی خیار شرطنی الحاق قیلماز - یعنی حاضرده وقف ایتدم استادکم وقت رجوع ایدرم
 دینلماز ۱۰ چچی کندیسسی اوچون بیعی شرط ایتماز ۱۱ چچی تأیید وقفندن حاصل اولنان
 منافی نك آخرنی انقطاع سن ایدرک ابدی وقف ایتماک ۱۲ چچی عقار نك علی اولنمق شرط
 اخطار - ۷ چچی شرط مضمونی اگر وقف عقار و توفراق ایسه عدودنی بین نامه یی یعنی
 صوره و هر یطهر سملی کاعز تسلیم ایتمک و قفنه هم هبه ده شرطلری ریرامونندن غیرنی نزاعنی
 مقضی در بو ایسه افساد ایدر و الخاصل الله رضاسی اوچون ثواب امید ایدوب ارض و مسجد
 و مدرسه امثالی عقارنی عامه اسلام فائده سنه وقف ایتمک بالاتفاق صحیح و شرعاً مدوح
 و صدقه چلریه و عمل مأجور ایدکی آیات قرآنیه و احادیث نبویه ایله ثابتدر و عقاردن غیرنی
 اساعه و قرآن و کتاب کتب مثالی منقولاتده هم وقف نك جوازینه بالاده مذکور چه عندالله
 مأجور و شرعاً عمل مقبول ایدکنه فقهها و مجتهدین رحمهم الله فتوی ویرمشلردر .

اخطار مهم کم که حق سبحانه و تعالی دن اجر و ثواب امید ایدب حسب الله بر شیء و وقف ایتماک که
 تصدی ایدچی دین قرننداشلر مه تیوش بوله در رسمی یاز و ایله کتابت ایتمک یعنی نه اسملی
 آدم وقف ایتمش و نه شیءنی ایتمش همه سنی بیان و تفصیل ایدب اوچ کاعزه یازماق کراک
 وینه بو اوچ قطعه کتابت نك برنی دین محمدیه اوچون انشاء قیلنمش قضا خانده اسلامیه صوبر انیه
 یوللایوب و برنی متولی یه وقفی ایله برابر تسلیم ایدب و برنی کندنده حفظ ایتمک لازم ریرا
 بو اوچ قطعه نك هر قایوسی بر فائده یه راجعدر مثلاً کندنده عقوط اولانی ایله واقف نك
 کندسی قوتندن صونکره و رثه سی اولوب معهود کاعز نك مضموننه اطلاع بعدنده دعوی
 حسب سینه دن کف نفسه سبب اولدیغی کبی حکمه اسلامیه یه ارسال ایله حکم حاکم سبقت ایتمک
 منزله تنزیل ایدلوب ائمه ثلاثه عندنده روایه و درایه و قفنه جواز نه قرار ویرلر نك شرعاً و نظاماً
 تحقیق لنگه بناه قضا خانده اسلامیه صوبر انیه هم قرار ویره چکدر بو خصوصنک منافی
 میدانده کوسترله چکدر . و بو حکم نك ۲ چچی فائده سی شولدر بعض قریه لرده وقف

مدرسه لر مشاهده اولنوب بر چه يل لرده موجود تور سده صونكره انقراضه يوز تودقده
مدرس افندي لر كندی لر ی ویاخود كند لر ندن صونكره نا اهل اخلاف وورثه لر ی قلوب
مدرسه موقوفه ی حیوان لاره مسكن ایدب یاغیری طریق ایله ضایع ایتدكلى كورلیكده
اولوب هر عمل ایاسی ارکان شرطنی رعایه ایتماكدنه هم كیلاچك زمان ضایع اولهچقى
طبیعیئر وقایوواقی كه مذکور شرطلری ایله عمل ایدب وفق بحسب الشرع صحتلا نوب
یتسه اول وقف نك مملوك و موروث و موهوب و سبیوع اولنماقی اصلاً جائز اولماز و بو موقوف
اشیایه خیانت و جناب مولایه بیوك جنایت ایدن ذاتلرنك عند الله اشد عذاب ایله
معذب اولنماقلى نص و عید نك حكیمدر زیرا وقفه خیانت ایتك منافع
كلیه یی و مصاحت عمومیه یی تقویت ایتك دیمكدر نفعی ایسه ایكى قسم اولهراق
برسی نفیع جزئی مثلاً كند سنك و یا اجنبیاتدن بر فرد مخصوصك
نفعی كبی و ایكچى سی نفیع كلى مثلاً ابناً جنسمن دن هر كمه و عموم ملتته فائده سی رجاً اولنوق
اسباب لر من جمله سنن مسجد و مدرسه و ماشبه ذلك یعنی مصاحت عامه یه دائر شى لر نك
بقاسنی موجب انتظا مات و استحكا ماتدر خلاصه كلام اوقافه خیانت نفعی نك قسم ثانى سنه مقابل
اولنان ضرر كلى اولدغندن بنك آدم فائده دار اولهچق وقفه و بابونك مثالی باشقه مصالح عامه یه
دائر بر شیکا خیانت بنك آدمعه خیانت دیمك اولور و ضرر کلیه بدل جهد ایتك كسب ابلیسه
كوشاك و افساد عامله چالشق و طریق عقمن صابشق دیمك بولور نعوذ بالله من شرور انفسنا
ولو شرط الواقی فی الوقی الاستبدال لكل من ولی هذا الوقی صح ذلك و يكون لكل من ولی
الوقی ولاية الاستبدال اما اذا قال الواقی على ان لفلان ولاية الاستبدال فهات الواقی
لا يكون لفلان ولاية الاستبدال بعد موت الواقی الا ان يشترط الولاية بعد وفاته وليس للقيم
ولاية الاستبدال الا ان ينص له بذلك ولو شرطه للقيم ولم يشترط لنفسه كان له ان يستبدل بنفسه
ولو كان الواقی مرسل لم يذكر فيه شرط الاستبدال لم يكن له ان يبيعها ويستبدل بها وان كان
ارض الوقی سبخة لا ينتفع بها وقد اختلف كلام قاضیحان فى موضع جوزة للقاضی بلا شرط
الواقی حيث رأى المصاحبة فيه وفى موضع منعه منه ولو صارت الارض بحال لا ينتفع بها والمعتمد
انه يجوز للقاضی بشرط ان يخرج عن الانتفاع بالكلية وان لا يكون هناك ربع للوقی يعمر به
وان لا يكون البيع بغبن فاحش و شرط فى الاسعاف ان يكون المستبدل قاضی الجنة المفسر بنى

لعلم والعمل هندية جزائري ٢ جلد ٣٢٤ ص ٣٢٤ باب رابع فيها يتعلق بالشرط في الوقف

وفي مسجد كتابتي

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

وماتقدموا لانفسكم من غير تجدوه عند الله هو غير واعظم اجر اوروى في الاخبار عن النبي

المختار صلى الله عليه وسلم وعلى آله الابرار وصحبه الاخبار (قال اذا مات ابن آدم انقطع

عمله الا في ثلاثة ولد صالح يدعو له بعد وفاته وصدقة جارية وعلم يعمل به الناس واحب ان

يندرج في اعداد من لا ينقطع عمله وان يقدم لنفسه غير ا يكون له عند الله وزاد اذ خيرة باقية

ليوم التناد يوم تجد كل نفس ما عملت من غير محض آلاية

بن عقلم وبدنم صحيح وتصرفاتم نافذ منامده فلائجه يل فلائجه چيسلا ده فلان ولايت نك

فلان قريه نك فلائجه اورند بنا قبلد قم مسجدني اوشبو قريه ده مقيم وموطن امام لر وموذن لر

وهم غيرى مسلمان لار فائده سنه جميع حدودى وحقوقى برله فارغ بولدى حالده جناب الله دن

ثواب اجر اميد ايدارك حسبة الله وقف ايتدم

مسلمان لر صلوة مكتوبات ونوافل ادا ايتسونلر هم اناليل اطرافى نهارده ذكر واعتكافى

وقرأة قرآن قيلسونلر واهل اولان علمالر عامه مسلمان كه وعظ ونصيت وطلباعه درس ايتسونلر

اوچون وقف واذن عام قبلدم خارج وداخلنده اولعان اشبالرى ايله منم ملكمندن چقى ولعباد

لله مسجد مصلى اولدى انچي ماده هم ورثه لر بوجه من الوجوه بووقفنى ابطال ودعوى

قيلورغه حقلرى يوقدر كيلچاك زماند بنا وتعمير اولنمق حاجت كورلسه متولى تعيين قيلنوب

مصاحتجه تصرف قيلورلار .

بو متولى سرصورة

٢ انچي ماده مشار اليه مسجدى كيلچاچكده بنا وتعمير اولنمق وسائر متصرفه موقفى اولان

امر لرده تصرف ونفوذ صالح منكور مسجد مننك كندنك امام غطيب فلان افندى كند سنى متولى

ايتدم حال حياتمه وماتمه تصرف ايديه بله چكدر بو مسجد منك خارج وداخلنده اولان

اشبالرى ايلان منم ملكمندن چقوب لعباد الله مسجد مصلى اولدى هم ورثه لر بوجه من

الوجوه بووقفنى ابطال ودعوى قيلورعه حقلرى يوقلغى ثابت بولدى جميع تصرفاتم نافذ

وعقل وبدنم صحيح وقتمه مشار اليه بنالرى وقف ايتدمكى تحقيق وتشهير ايدب شرعا

ونظاماسند بولسون اوچون بن فلان بن فلان عدل شاهد لر حضورنده الى امضا قبلدم

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

وما تقدموا لأنفسكم من خير تجدوه عند الله هو خير وأكبر أجرًا وروى في الأخبار عن النبي
 المختار صلى عليه وسلم وعلى آله الأبرار وصحبه الأخبار قال إذا مات ابن آدم انقطع عمله إلا في
 ثلاثة أولها صالح يدعوه بعد موته وصدقة جارية وعلم يعمل به الناس وأحب أن يندرج في
 أحد من إله وإن يقدم لنفسه غير أن يكون له عند الله وزاد ذخيرة باقية ليوم التناذير تجدك
 نفس ما علمت من غير حضرة آية

منك اوج يوزده فلا نچه يلده فلا نچه آيدہ بن قلباً و قالباً سلامت و تصرفاتم نافذ و قتمده فلان
 اويان فلان ؤلص فلان او كروك فلان آولنك فلا نچه عملده فلان اورامده فلان كور شيسنده اهل
 علم و اهل دين كا جمع بولسون او چون و علوم شرعيه في تدريس كه موضع و تعليم علم دين
 او چون مكتب و قرأة القرآن غه مجلس مقر و اهل اسلامه تعليم آداب او چون مجلس مؤدب بولسون
 ديب مدرسه بنا قيلدم و مشار اليه مدرسه منك جميع حدودى و حقوقى بره فارغ بولديغى
 خالده الله رضاسى او چون حق تعالى دين اجر و ثواب اميد ايدب عامه اسلام فائده سنه
 وقف و انعام ايتدم

خرج و داخلنده اولغان اشيارلى ايله و اراضى سى و آش خانہ سى ايلان
 منم ملكمدين چقوب همور ثلرم بوجه من الوجوه مشار اليه و قمنى ابطال و دعوى قيلورعه
 حقارى بوقلغنى و عسة لله وقف شرعى ايتدمنى شاهد لر حضور نك كندم اقرار و اثبات ايتدم
 شرعاً و نظاماً هيچ كمنك دعوى قيلورعه حقى بوقدر عقلم صحيح و جميع تصرفاتم نافذ و قتمده
 مذکور بنالارنى وقف ايتدمكه انايه و تشهر و اعلام و تحقيق لائق مرادم اولد عندن
 بن فلان ابن فلان كنى المي امضا ايتدم

۲ نچي ماده مذکور مدرسه نك نظارتى او چون متولى نصب و تعيين ايتدمك مدرسه نك و اهالى
 عملده نك ارأعلى لرينه مفوضدر .

صورة ثانی یا که وقف ایتدم مذکور مدرسه نك مدرسى فلان ابن فلان نك كندسى فى حال
 حياتهم و عهده متولى ایتدم لر و منجه عامه يه فائده اولتمق هيثيتتجه * تصرف و تعبير انشاسنى
 مدرس افندى كندسى و يا متولى آخر نصب ايدهر ك جنس منفعت فى محافظه ايتدمك ذمه
 على لرينه بورچدر بالاده مذکور فلان افندي نك فلان افندى جوارنده اولان مدرسه سنى
 عامه اهل اسلام فائده سنه وقف ايتدمكه شاهد بولوب بن فلان ابن فلان ۲ نچي بن فلان
 ابن فلان سعه و وقف نك حقيقتنه شهادة المي امضا ايتدم .

قدیمہ طریقہ مرضیہ ایدکنی ، عامہ ناک فائدہ سنہ حیاۃ ابدیسنہ سعی ایتمک ناک اللہ تعالیٰ گہ
 سوکلو اش ایدکی ابنائجنس من ناک یتشمیان ونقصان کلن امور لری اوچون متاً لم اولماق
 وهم یکدیگر مزی برک قیلماق عامہ مسلمین مصاحتینہ اهتمام ایتمک وکوز تمک خصوصلر ناک
 الموعن کالینیان یشد بعضه بعضاً (۱) دیوبیور دقتی بیعبر من دن صحیحین روایت ایدلر .
 من اصبح لایهتم بالمسلمین فلیس منهم (۲) دیوبیور دقتیدہ روایت ایدلر هم السنہ علمادہ
 مشهور خیر الناس من ینفع الناس (۳) دیومروی ایدکینہ بنا بعض من مال بر لہ بعض من بدن
 وقوة بر لہ اوز ر مزہ لازم اولان خدمتمزی ادا ایتمساک اثری ظهور ایدوب بو خصوصہ نبینا
 صلی اللہ علیہ وسلم بشارۃ بیدکی کبی اجر لہ مستحق اولماق ایدکمر کتاب سنتنک مدلولیدر
 ناس لفظی کند من دن مقدم و حاضر و کلاچکدہ اولانلری شامل اولان لفظدر مقدم اولانلرہ
 مرحمت دعا بر لہ یاد قیلماق کبی زمانمزہ و کلاچکدہ اولانلرہ مرحمت عامہ موعمن ناک
 فائدہ سینہ اولان اساس دینبہ لرمدرسہ و تکیہ و شفقت خانلر بنا قیلماق کبی مال و بدن وقوة لر
 بر لہ مرحمت ملتکہ خدمت کبی خیرات کلیہ منقطع اولسہ بارچہ من عوام ناس کبی کند منفعت
 جزئیہ و تخصیص لرمزہ کنہ سعی ایتکوچی بولوب قدیم الایامدہ اولدقی زمان فترۃ کبی
 قائمقلری طبیعیدر و بالجمله تعاون تناصر حق تعالیٰ گہ سوکلو اش اولوب عقلا ممدوح قدیم
 الایامدہ اولان انبیا و حکما و عقلا عطر فندن علی الدوام نصیحت ایدلوب قایو طائفہدہ اجتماع
 اتفاق تشاور تعاون تناصر ایله کرک امور دینیہ کرک دنیاویہدہ اولوب ترقیات تجار بابا چہ عہ
 معلوم اولوب کافہ ناس و بارچہ ملت صاحب لری عمل قیلمشلر امور دینیہدہ مرحمت اجتماع
 اتفاق تعاون تشاور ایله مأمور اولدقمر کتاب ، سنت بر لہ ثابت اولدقی اوچون دین اسلام ایله
 مشرف اولانلرہ تعاون تناصر خصوصندہ بارچہ ملت اهلندن زیادہ اهتمام ایتکمز لازم در شرع من
 بر لہ مأمور اولندقمر موجبی علماً و مجتہدین کور کوز دکی طریق ایله اساس دینیہ لر اوچون
 بعض سرحال حیاتمزہ تبرعاتمزہ تمام ایدب حیاتمزہ میسر اولمسہ وصیت ایدب و قفلر
 بر لہ ملتہ خدمت و اعانت ایتمک عایت خیر لری اش اولدقندن آثار اسلام صدقہ عجاریۃ قاعده
 کلیہ سی اولان و قفندک کیفیت و احکامنی فی الجملة بیان ایتمک مناسب کور لدی

(۱) دین اہلی ناک مثلی بنا ناک کوب آعاجاردن دیوبوب یکدیگرینہ باعلونرت ایواسمی آلوع فایدہ ویردکینہ نظر اولسہ آجق بنمور

(۲)

(۳) آدم ناک خیر لوسی جملة گہ فایدہ استہ گوجی کمسنہ در

وقفك تعريفى ، وركنى ، وسببى ، وحكمى ، وشرايطى بيان اولنور ابوحنيفة عندنده
تعريفى حس العين على ملك الواقى والتصديق بالمنفعة على الفقراً اوعلى وجه من وجوه
الخير بمنزلة العوارى ترجمه واقف كند ملكنده عين فى حبس ايتماك وقرابيه منفعتى
على وجه الخيرات تصديق ايتمكرر .

وقفك ركنى وقفه دلالت ايدن الفاظ خاصه در .

وقفك سببى دنيايه ترك كمسنه لرنك محبوب اولوب آخرت طلب قربت وزلفى در عقارى
وقف ايتماك مشروع ايدكنه دليل اصحاب رضى الله تعالى عنهم دن جماعت رجال ونساء وقف
ايتدكلى ابن همام وقف خصافه مذکور ديوب حضرت عمر رضى الله عنه نك كندى ارضى
وقف ايتدكنى بيغمبر من صلى الله عليه وسلم نك كندى ارضى وقف منفعتى ابن سبيل لره
صدقه قبلدقنى هم حضرت ارقم ابوبكر مكده اولان دارنى هم سعد ابن ابى وقاص مدينه ده
اولان يورطنى وعثمان وعلى وعمر بن العاص رضى الله تعالى عنهم وقف صدقه ايتوب نسكلى
بره لاتباع ولاثورث ديوقالدر دقلى اوشنداق روايت ايتمشلر امام اعظم حضرتلى
وقف ايدلمش نرسه عقار اوله لقنى لازم كورب امام محمد حضرتلى حضرت خالد نك كندى
درعنى هم فرسنى اوشنداق طاهر رضى الله عنه درعنى فى سبيل الله هم بعض صحابه اساجه لرنى
وقف ايتدكلى مروى اولدقندن كتاب قرآن كبرى منفعتى باقى اولان غيرى اسباب معاشدن
تعامل ناس اولان نرسه لرنى وقف ايتماك فى طريق استخسان اوزره جوازينه ذاهب اولدقينه
بناهم امام شافعى حضرتى مطلقا جز ايدكنه ذاهب اولدق ايله بارچه ديار نك علماسى كتاب
قرآن امثالى منفعتى فى الجملة باقى اولان نرسه لرنى وقف ايتماك مشر وعيتمته قائل اولوب شونك
اوزره عمل قيلماق فى مستحسن كورد كندن توارث اولوب قالمشدر .

وقفك حكمى امام اعظم عندنده صيرورة العين محبوسه على ملكه بحيث لا تقبل النقل عن
ملك الى ملك والتصديق بالغلة المعدومة متى صح الوقف در يعنى ابوحنيفة رحمة الله عليه عندنه
وقف واقف نك ملكندن چقمايدر موثينه تعليق قيلسه ياكه حكم حاكم سبقت ايتسه آنچه شوضورتك
واقف نك ملكندن چقاراما مين عندنده زوال العين عن ملكه الى الله در
يعنى امام محمد عندنده وقف واقف نك ملكندن مجرد قول ايله چقار امام ابويوسف عندنده

واقف وقفه بر متولی نصب ایدب و قفنی آنکا تسلیم ایدر سه اول زمان ملکندن چقار .
 وقف نك شرطری اون ایکی در اول عقل - واقف مجنون بولماس ۲ نجی بلوغ - صبی بولماس
 ۳ نجی حریه - قل بولماس ۴ نجی قرابه فی ذاته - بیعه و کنیسه یه وقف اولنماز ۵ نجی حین
 توقیفده وقف ایتمک اشیا مالک اولماق ۶ نجی وقف سفاهة یادین حسبلی و قفندن مجبور
 بولماس سرتلق ۷ نجی عدم جهالة بحدود الموقوف ۸ نجی وقف معجز بولور - معلق بولماس
 ۹ نجی خیار شرطنی الحاق قیلماز - یعنی حاضرده وقف ایتمک استادکم وقت رجوع ایدرم
 دینلماز ۱۰ نجی کندیسی اوچون بیعی شرط ایتماز ۱۱ نجی تأیید و قفندن حاصل اولنان
 منافی نك آخرنی انقطاع سن ایدرک ابدی وقف ایتمک ۱۲ نجی عقار نك حلی اولنمق شرط
 اخطار - ۷ نجی شرط مضمونی اگر وقف عقار و توفراق ایسه حد و دنی بین نامه یی یعنی
 صورقه و هر یطهر سملی کاغز تسلیم ایتمک و قفان و هم هبه ده شرط رزیراموندن غیرى نزع نی
 مقضی در بو ایسه افساد ایدر و الخاصل الله رضاسی اوچون ثواب امید ایدوب ارض و مسجد
 و مدرسه امثالی عقار نی عامه اسلام فائده سنه وقف ایتمک بالاتفاق صحیح و شرعاً مدوح
 و صدقه جاریه و عمل مأجور ایدکی آیات قرآنیه و احادیث نبویه ایله ثابتدر و عقار دن غیرى
 اساعه و قرآن و کتاب کتب مثالی منقولانده هم وقف نك جوازینه بالاده مذکور چه عندالله
 مأجور و شرعاً عمل مقبول ایدکنه فقها و مجتهدین رحمهم الله فتوی ویر مشلدر .

اخطار مهم کم که حق سبحانه و تعالی دن اجر و ثواب امید ایدب حسب الله برشی ء وقف ایتمک که
 تصدی ایدچی دین قرنداشلمره تیوش بولور در رسمی یاز و ایله کتابت ایتمک یعنی نه اسملی
 آدم وقف ایتمش و نه شی عنی ایتمش همه سنی بیان و تفصیل ایدب اوچ کاغزه یازماق کراک
 وینه بو اوچ قطعه کتابت نك برنی دین محمدیه اوچون انشاء قبلتمش قضاغانه اسلامیه صوربر انیه
 یولایوب و برنی متولی یه وقفی ایله برابر تسلیم ایدب و برنی کندنده حفظ ایتمک لازم ریزیرا
 بو اوچ قطعه نك هر قایوسی بر فائده یه راجعدر مثلاً کندنده محفوظ اولانی ایله واقف نك
 کندسی قوتندن صونکره و رثه سی اولوب معهود کاغز نك مضموننه اطلاع بعدنده دعوی
 حسیسه دن کف نفسه سبب اولدیغی کبی حکمه اسلامیه یه ار سال ایله حکم حاکم سبقت ایتمک
 منزله تنزیل ایدلوب ائمه ثلاثه عندنده روایه و درایه و قفنگ جواز نه قرار ویر اهر نك شرعاً و نظاماً
 تحقیق لنمگه بناءً قضاء هانه اسلامیه صوربر انیه هم قرار ویره چکدر بو خصوص نك منافی
 میدانده کوسترله چکدر . و بو حکم نك ۲ نجی فائده سی شولدر بعض قریه لرده وقف

مدرسه لر مشاهده اولنوب بر چچه يل لرده موجود تور سده صونكره انقراضه يوز توتد قده
مدرس افندي لر كندی لری ويا خود كند لر ندن صونكره نا اهل اخلاف وورثه لری قالوب
مدرسه موقوفه يي عيوان لاره مسكن ايدب يا غيری طریق ايله ضايع ايتد كلری كور ليكده
اولوب هر عمل اياسي ارکان شروطنی رعایه ايتماكدده هم كيلاچك زمان ضايع اوله چقی
طبيعيدير وقايو واقف كه مذکور شرط لری ايله عمل ايدب وفق بحسب الشرع صحته لانبوب
يتسه اول وفق نك علوك و موروث و موهوب و مبيوع اولنماق اصلاً جائز اولماز و بو موقوف
اشيايه خيانت و جناب مولايه بيوك جنایت ايدن ذات لرنك عند الله اشد عذاب ايله
معذب اولنماق لری نص و عید نك حكيمدير زيرا وقفه خيانت ايتمك منافع
كليهي و مصاحمت عموميه يي تقويت ايتمك ديمكدر نفعی ايسه ايكي قسم اولهراق
برسی نفع جزئی مثلاً كند سننك ويا اجنبیاتدن بر فرد مخصوصنك
نفعی كبی و ايكنجی سی نفع کلی مثلاً ابا نجنسهن دن هر كيمه و عموم ملتته فائده سی رجاً اولنوق
اسباب لر من جمله سندن مسجد و مدرسه و ما اشبه ذلك یعنی مصاحمت عامه يه دائرشی لرنك
بقاسنی موجب انتظامات و استحكاماتدر خلاصه كلام اوقافه خيانت نفعی نك قسم ثانی سنه مقابل
اولنان ضرر کلی اولد غندن بنك آدم فائده دار اوله چقی وقفه ويا بونك مثالی باشقه 'مصالح عامه يه
دائر بر شيكا خيانت بنك آدعه خيانت ديبك اولور و ضرر كليهن بدل جهد ايتمك كسب ابليس
كر شماك و افساد عالمه چالشوق و طریق عقدن صابشوق ديبك بولور نعوذ بالله من شرور انفسنا

ولو شرط الواقف في الوقف الاستبدال لكل من ولي هذا الوقف صح ذلك ويكون لكل من ولي

الوقف ولاية الاستبدال اما اذا قال الواقف على ان لفلان ولاية الاستبدال فبات الواقف

لا يكون لفلان ولاية الاستبدال بعدموت الواقف الا ان يشترط الولاية بعد وفاته وليس للقيم

ولاية الاستبدال الا ان ينص له بذلك ولو شرطه للقيم ولم يشترط لنفسه كان له ان يستبدل بنفسه

ولو كان الواقف مرسل لم يذكر فيه شرط الاستبدال لم يكن له ان يبيعها ويستبدل بها وان كان

ارض الوقف سبخة لا ينتفع بها وقد اختلفت كلام قاضيخان ففي موضع جوزه للقاضي بلا شرط

الواقف حيث رأى المصاحفة فيه وفي موضع منع منه ولو صارت الارض بحال لا ينتفع بها والمعتبر

انه يجوز للقاضي بشرط ان يخرج عن الانتفاع بالكلية وان لا يكون هناك ربع للوقف يعمر به

وان لا يكون البيع بغبن فاحش وشرط في الاسعاف ان يكون المستبدل قاضي الجنة المفسر بندي

لعلم والعمل هندیہ جرن ثانی ۲ جلد ۴ ص ۳ صحیفہ باب رابع فیما يتعلق بالشرط فی الوقف

وقف مسجد کتابتی

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم

وما تقدموالانفسکم من غیر تجدوه عندالله هو خیرا و اعظم اجر اوروی فی الاخبار عن النبی المختار صلی الله علیه وسلم وعلی آله الابرار و صحبہ الاخبار (قال اذ مات ابن آدم انقطع عمله الا فی ثلاثة و لد صالح یدعوه بعد وفاته و صدقة جاریة و علم یعمل به الناس و احب ان یندرج فی اعداد من لا ینقطع عمله و ان یقدم لنفسه خیرا یکون له عندالله و زاد و ذخیرة باقیة لیوم التناد یوم تجد کل نفس ما عملت من خیر محضرا آ لایة

بن عقلم و بدنم صحیح و تصرفتم نافذ زمانمده فلاچہ بل فلاچہ چیسلا ده فلان ولایت نک فلان قریہ نک فلاچہ اور نڈ بنا قیلد قم مسجد فی اوشبو قریہ ده مقیم و متوطن امام لر و موذن لر و هم غیر مسلمان لار فائده سنه جمیع حدودی و حقوقی برله فارغ بولدقی حالده جناب الله دن ثواب اجر امید ایدارک حسبہ لله وقف ایتدم

مسلمان لر صلوة مکتوبات و نوافل ادا ایتسونلر هم انالیل و اطراف نہار ده ذکر و اعتکاف و قرأة قرآن قیلسونلر و اهل اولان علمالر عامه مسلمین کتھ و عظ و نصیحت و طلباغه درس ایتسونلر اوچون وقف و اذن عام قیلدم خارج و داخلندہ اولعان اشبالری ایله منم ملکمدن چقندی و لعباد لله مسجد مصلی اولدی انچی مادہ هم ورتھلرم بوجه من الوجوه بووقفنی ابطال و دعوی قیلور غہ حقلمری یوقدر کیلاچک زمانه بنا و تعمیر اولنمق حاجت کورلسه متولی تعیین قیلنوب مصاحتجه تصرف قیلور لار .

بو متولی سر ضرورة

۲ انچی مادہ مشار الیه مسجدی کیلاچکده بنا و تعمیر اولنمق و سائر متصرفه موقفی اولان امر لرده تصرف و نفوذ صالح مذکور مسجد مننک کندنده امام خطیب فلان افندی کندی سنی متولی ایتدم حال حیاتنده و عاتمده تصرف ایدہ بله چکدر و بو مسجد منک خارج و داخلندہ اولان اشبالری ایلان منم ملکمدن چقوب لعبادالله مسجد مصلی اولدی هم ورتھلرم بوجه من الوجوه بووقفنی ابطال و دعوی قیلور غہ حقلمری یوقلغی ثابت بولدی جمیع تصرفتم نافذ و عقل و بدنم صحیح و قتمده مشار الیه بنالرفی وقف ایتدکم می تحقیق و تشہیر ایدب شرعا و نظاما سند بولسون اوچون بن فلان بن فلان عدل شاهد لر حضور نده المی امضا قیلدم

وقف مدرسه كتابتى

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

وما نقد موالاتكم من خير تجدوه عند الله هو خير او اعظم اجر اوروى في الاخبار عن النبي
المختار صلى عليه وسلم وعلى آله الا برار وصحبه الاخبار قال اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا في
ثلاثة ولد صالح يدعوه بعد موته وصدقة جارية وعلم يعمل به الناس واحب ان يندرج في
اعداد من له وان يقدم لنفسه خير ا يكون له عند الله وزاد وخيرة باقية ليوم التناذير يوم تجد كل
نفس ما عملت من خير محضرا آية

منك اوج يورده فلا يجهل به فلا يجهل آيد به بن قلبا وقلبا سلامت وتصرفاتم نافذ وقتمده فلان
اويان فلان اول فلان او كروك فلان اولئك فلا يجهل به فلان اورامده فلان كور شيسنده اهل
علم واهل دين كما جمع بولسون او چون وعلوم شرعية في تدريس كه موضع وتعليم علم دين
او چون مكتب وقرأة القرآن غه مجلس مقر واهل اسلامه تعليم آداب او چون مجلس مؤدب بولسون
ديب مدرسه بنا قيلم ومشار اليه مدرسه منك جميع حدودى وحقوق بره فارغ بولديغى
خالق الله رضاسى او چون حق تعالى دين اجر وثواب اميد ايدى عامه اسلام فائده سنه
وقف وانعام ايتدم

خارج وداغلنده اولغان اشيارلى ايله وارضى سى و آس خانه سى ايلان
منم ملكم دن چقوب همور تهر لم بوجه من الوجوه مشار اليه وقفمنى ابطال ودعوى قيلورعه
عقلى يوقلغنى وحسب الله وقفى شرعى ايتدم كمنى شاهد لر حضور نك كندم اقرار واثبات ايتدم
شرعا ونظاما هيچ كمنك دعوى قيلورعه حقى يوقدر عقلم صحيح وجميع تصرفاتم نافذ وقتمده
مذكور بنالارنى وقف ايتدم كه انابة وتشهر واعلام وتحقيق لائق مرادم اولد عندن
بن فلان ابن فلان كندى المى امضا ايتدم

۲ نچى ماده مذکور مدرسه نك نظارتى او چون متولى نصب وتعين ايتدم مدرس نك واهالى
مجلسه نك ارأعلى لرينه مفوضدر .

صورة ثانى ياكه وقف ايتدم مذکور مدرسه نك مدرسى فلان ابن فلان نك كندى سى فى حال
حياتكم وماتكم متولى ايتدم لر وماتكم عامه يه فائده اولن بق حشيتتجه * تصرف وتعمير انشاسنى
مدرس افندى كندى ويامتولى آخر نصب ايدى رك جنس منفعتنى بحافظه ايتكم ذمه
على لرينه بور چدر بالاده مذکور فلان افندى نك فلان افندى چوار نده اولان مدرسه سنى
عامه اهل اسلام فائده سنه وقف ايتدم كه شاهد بولوب بن فلان ابن فلان ۲ نچى بن فلان
ابن فلان سعوى ووقف نك حقيقتنه شهادة المى امضا ايتدم .